

689 VE 690 SAYILI KHK'LERE TOPLU BAKIŞ

Anayasanın 121 inci maddesi ve 2935 sayılı Olağanüstü Hal Kanununun 4 üncü maddesine göre, Cumhurbaşkanının başkanlığında toplanan Bakanlar Kurulu'nca 17.4.2017 tarihinde kararlaştırılmış, 29.4.2017 tarihli (Mükerrer) Resmi Gazete'de yayınlanmış olan **689-690 sayılı (toplam 2 adet) KHK getirilmiş, düzenlemeler bölümler halinde özetlenmiş olarak aşağıya çıkarılmıştır.**

Mahmut ESEN
E. Mülkiye Başmüfettişi

I. OLAĞANÜSTÜ HAL KAPSAMINDA BAZI TEDBİRLER ALINMASI HAKKINDA KANUN HÜKMÜNDE KARARNAME (Karar Sayısı: KHK/689)

689 sayılı KHK ile terör örgütlerine veya Milli Güvenlik Kurulunca Devletin milli güvenliğine karşı faaliyette bulunduğu karar verilen yapı, oluşum veya gruplara üyeliği, mensubiyeti veya iltisakı yahut bunlarla irtibatı olan:

3.974 kamu personelinin görevine son verilmiş, daha önce görevine son verilmiş 236 kamu personeli ise görevi-

ne iade edilmiştir. Ayrıca (1) gazete, (1) dernek, (1) dergi, (18) vakıf, (14) dernek ve (13) özel sağlık kuruluşu kapatılmıştır. Daha önce kapatılmış olan (4) derneğin faaliyetine izin verilmiştir. Yurt dışındaki 59 burslu öğrencinin ilişkisi kesilmiş; bunlar söz konusu eğitimleri kapsamındaki akademik unvanları ve derecelerine bağlı haklardan yararlanamayacaktır.

İhraç edilmiş kamu personelinin toplamına ilişkin güncel veriler aşağıya çıkarılmıştır.

(4.302) yargı, (5.809) TSK, (2.871) Jandarma Genel Komutanlığı, (152) Sahil Güvenlik Komutanlığı, (20.672) EGM mensubu ve (69.990) kamu görevlisi olmak üzere (görevlerine sonradan iade edilmiş 1.350 personel hariç) toplam (102.446) kişinin görevlerine son verilmiştir.¹

¹ Görevine son verilen personel sayısına ilişkin rakamlar, KHK ekinde R.G. yayımlanmış listeler üzerinden derlenmiştir. Bu yüzden R.G. yayımlanmayanları (sözleşmeli statüde olup sözleşmeleri feshedilenleri, MİT' te görevine son veri-

Tablo 1. Görevine Son Verilmiş Kamu Personeli (Mayıs 2016)

Sıra No	Kamu Personelinin Hizmet Sınıfı/Kurumu	Sektörde İstihdam Edilenlerin Sayısı	Görevine Son Verilenlerin Sayısı	Görevine Son Verilenlerin İstihdam Ed. Oranı (%)
1-	Yargı Mensupları (As. Hakimler Hariç)	15.899	4.302	27
2-	Mülki İdare Amirleri	2.181	385	17,7
3-	EGM	259.751	20.672	8
4-	Öğretim Elemanları	129.225	5.300	4
5-	Eğitim Öğretim Hizmetleri	925.825	33.480	3,6
6-	TSK (Jandarma/ Sahil G.K. dahil)	241.561	8.832	3
7-	Din Hizmetleri	110.447	2.198	2
8-	Sağlık ve Yardımcı Sağlık Hizm.	398.608	6.784	1,7
9-	Mahalli İdareler	224.485	2.349	1
KAMU PERSONELİ GENELİ		3.149.177	102.446	3,25

KHK uyarınca görevlerine son verilmiş kamu personelinin sayısı; bazılarının hizmet sınıfı/ kurumlara göre dağılımı, (2016 Mayıs ayı itibarıyla²) sektördeki çalışanlara oranları yukarıdaki tabloda gösterilmiştir.

Görevine son verilen personelin bazı sınıf/kurumlar itibarıyla, toplam çalışanlara oranında; ilk sırayı yargı mensuplarının aldığı, yargı mensuplarını mülki idare amirlerinin izlediği görülmektedir. Kamuoyuna yansıyan bilgilerden Dışişleri Bakanlığı meslek memurlarında ise bu oranın % 30 'a (686-689 s. KHK sonra %32) ulaşmış olduğu anlaşılmaktadır.³

II. OLAĞANÜSTÜ HAL KAPSAMINDA BAZI DÜZENLEMELER YAPILMASI HAKKINDA KHK (Karar Sayısı: KHK/690)

Torba yasa niteliğindeki 690 sayılı KHK de, toplam 33 adet kanun/KHK ek ve değişiklik yapılmıştır.

len 118 personeli vb.) kapsamamaktadır
http://pbk.tbmm.gov.tr/Butce_Takvim_Tutanaklar

2 <http://www.dpb.gov.tr/tr-tr/istatistikler/kamu-personeli-istatistikleri>

3 <http://www.hurriyet.com.tr/feto-disisleri-bakanligina-nasil-sizdi-40336217>

Yargı ile İlgili Düzenlemeler

- Bölge idare mahkemelerinde, bölge adliye mahkemelerinde görevli yargı mensupları; Yargıtay Başkan ve üyeleri ile Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısının, HSYK üyelerinin; kişisel veya görevleri ile ilgili suçlarının inceleme, soruşturma ve kovuşturmasına ilişkin usul ve esaslarında bazı ek/değişiklikler yapılmıştır.
- Yabancı ülkelerde verilmiş boşanma kararlarının nüfus siciline tescilinde kolaylık getirilmiştir (Boşanma kararının Türkiye'de tanınması ve tenfizi için ayrıca yargı kararı istenmeyecektir).
- Göçmen kaçakçılığı suçunda kullanılan araçlara da CMK 128/4 maddesi hükmüne göre el konulacaktır.

Milli Savunma ile İlgili Düzenlemeler

- Fakülte ve yüksekokul mezunu astsubayların subaylığa atanmalarına yönelik 926 sayılı TSK Personel Kanununda yer alan düzenleme (35/1-f madde) yürürlükten kaldırılmıştır. Astsubaylığa atanma usul/esaslarında bazı değişiklikler yapılmıştır.
- MSB merkez/taşra/bağlı/ilgili kuruluşlarında görev yapacak personelin güvenlik soruşturma

veya arşiv araştırması işleri MİT/EGM tarafından yapılacaktır.

- TSK personeli hakkında uygulanacak disiplin hükümleri ağırlaştırılmıştır. *Bu bağlamda ihracı gerektiren disiplin suçları arasına terör örgütleriyle ilişkisi olmak durumu da eklenmiş; bir/beş yıllık zaman dilimi için belirlenmiş disiplin cezası/puanı limitlerinin aşılması halinde disiplin cezası/puanına bağlı olarak (sürücü belgesine el konulmasına benzer şekilde) ayırma cezası verilmesi konusunda değişiklikler yapılmıştır.*

İç Güvenlik ile İlgili Düzenlemeler

- Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığının İçişleri Bakanlığına bağlanmış olmasının sonucu uyum bağlamında bazı kanunlarda ek/değişiklikler yapılmış; Jandarma/Sahil binalarının yeni konuşlanacakları yerlerin özel güvenlik bölgesi sınırları İçişleri Bakanlığınca belirlenmesi vb. konularda İçişleri Bakanı yetkilendirilmiş; TSK olduğu gibi Jandarma Genel Komutanlığı da gümrük vergisi vb. muafiyetlerinden yararlanması olanağı getirilmiştir.
- Daha önce yayımlanmış KHK yer alan, terör örgütüne üyeliği vb. nedenlerle haklarında idari

işlem tesis edilen, soruşturma/kovuşturma yapılanların pasaportlarının iptal edileceğine yönelik kesinlik içeren ibare, "edilebilir" şeklinde değiştirilmiştir.

- EGM taşra teşkilatı için 7.000 çarşı ve mahalle bekçisi kadrosu ihdas edilmiştir.

Sosyal Güvenlik ile İlgili Düzenlemeler

- **(Köy) güvenlik korucularının sosyal güvenlik konuları yeniden düzenlenmiştir.** *Güvenlik korucuları işçi statüsüne (4/1-a) alınmıştır.* Ancak güvenlik korucusu olarak görevlendirilenlere İş Kanunu ve İşsizlik Sigortası Kanunu hükümleri uygulanmayacaktır. Sigorta primlerinin tümü valiliklerce ödenecektir. 55 yaşını dolduranların görevle ilişkisi kesilecektir. 55 yaşını ve 15 hizmet yılını dolduranlara aylıklık aylığı bağlanacaktır. Emekli olanlara da görev verilebilecek ve emeklilik aylıkları kesilmeyecektir.
- **Köy ve mahalle muhtarlarının sosyal güvenlik konularında ek/değişiklikler yapılmıştır.** *Bağ-Kur statüsünde olan muhtarların SGK primleri Devlet (il özel idaresi/YİKOB) tarafından ödenecektir.* "Muhtar sigortalılığı" getirilmiş, muhtarların sigortalılık hallerinin birleştirilmesi kolaylaştırılmıştır.
- 5510 sayılı SSGSSK bazı maddelerinde yer alan TSK ibarelerinden sonra gelmek üzere J. Gn. K/SGK ibareleri eklenmiştir.

Olağanüstü Hal İşlemleri İnceleme Komisyonu ile İlgili Düzenlemeler

- KHK dayalı olarak doğrudan tesis edilmiş ve kanun yolu gösterilmemiş (kamu görevinden ihraç/kurum ve kuruluşların kapatılması vb.) idari işlemlere karşı yapılacak başvuruları değerlendirmek/ karara bağlamak

üzere Başbakanlık bünyesinde kurulmuş olan Olağanüstü Hal İşlemleri Komisyonunun üyelerinin, üyelik görevleri kapsamındaki karar, görev ve fiillerine ilişkin olarak hukuki, idari, mali ve cezai sorumlulukları olmayacaktır.

- Komisyon kararına karşı idari yargıda açılacak davalar ilgilinin en son görev yaptığı kuruluş aleyhine açılacak, Başbakanlığa husumet yöneltilemeyecektir. Husumet yöneltilecek kurum ve kuruluşlar ayrıntılı olarak belirtilmiştir.
- Yargı mercilerindeki dosyalar için karar verilmesine gerek olmadığı kararı verilecek, yapılan masraflar tarafların üzerinde kalacak, vekâlet ücretine hükmedilmeyecek ve dosyalar incelenmek üzere doğrudan Komisyona gönderilecektir.
- KHK yayımından önce kurumlara yapılmış başvurular da Komisyona gönderilecektir.

Medya Hizmet Sağlayıcılarıyla İlgili Düzenlemeler

- Yayın dili Türkçe olmamakla birlikte Türkiye'ye yönelik ticari yayın yapan kuruluşların T.C. yargı yetkisi altında olduğu kabul edilmiş, bu kuruluşlara RTÜK' ten lisans alma zorunluluğu getirilmiştir.
- **Yayın ilkelerine ek düzenleme getirilmiştir.** "0800" gibi telefon hatlarıyla arkadaş bulma amacıyla kişilerin tanıştığı/buluşulduğu türden programlara, herhangi bir ürünün mevzuatına aykırı olarak sağlık beyanıyla satışı/reklamı/pazarlanmasına/tanıtımına; yanıltıcı yarışma/çekiliş vb. hizmetlere yasaklama getirilmiştir.
- Yayın hizmeti ilkelerine aykırı yayın yapan medya hizmet sağlayıcı

cı kuruluşlara uygulanacak idari yaptırımlara ilişkin düzenlemede ek/değişiklikler yapılmıştır. Cezalar ağırlaştırılmıştır.

Çeşitli Hükümler

- Terör örgütlerine veya Milli Güvenlik Kurulunca Devletin milli güvenliğine karşı faaliyette bulunduğu veya gruplara üyeliği, mensubiyeti veya iltisakı yahut bunlarla irtibatı olduğu Millî Eğitim Bakanlığı tarafından belirlenen yurtdışındaki yükseköğretim kurumlarından mezun olmuş olanların; (YÖK tarafından) diploma ve derecelerinin denklik işlemleri yapılmayacaktır.
- İnşa edilecek/edilmekte olan gayrimenkul projelerinin finansmanında kullanılmak üzere, gayrimenkul projesinin bölümlerini temsil eden yeni bir sermaye piyasası aracı olan gayrimenkul sertifikası ihdas edilmiştir.
- PTT A.Ş. ye; ödeme yapma (para çekme/yatırma/hesabın işlenmesi vb.) yetki verilmiş, bazı muafiyet/istisnalar tanınmıştır.
- Görevlerine iade edilen kamu görevlilerine, görevinden çıkarıldıkları tarih ile göreve başladıkları tarih arasındaki mali ve sosyal hakları ödenecektir. Bunlar tazminat talebinde bulunamayacaktır.
- El konulmuş olan ve TMSF'nin kayıym olarak atandığı şirketlerde, borçlar ödendikten sonra kalan miktarların şirket işlerinde kullanılabileceği; kapatılan şirketlerde ise bu tutarların dava sonuna kadar kamu bankalarında nemalandırılacağı konusunda ek düzenleme getirilmiştir.
- Kadro karşılığı olmaksızın belediyelerde sözleşmeli olarak istihdam edilen personel de ek ödeme yapılabilecekler kapsamına alınmıştır.